

**Marianna Greta, Ewa Tomczak,
Krzysztof Lewandowski**

**Strategia Lizbońska i Europa 2020
wobec wyzwań społeczeństwa
informacyjnego i gospodarki opartej
na wiedzy**

Ekonomiczne Problemy Usług nr 87, 82-92

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARIANNA GRETA, EWA TOMCZAK

Politechnika Łódzka

KRZYSZTOF LEWANDOWSKI

Uniwersytet Łódzki

**STRATEGIA LIZBOŃSKA I EUROPA 2020 WOBEC WYZWAŃ
SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO I GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY**

Wprowadzenie

We współczesnej gospodarce światowej oraz jej strukturze następują wielorakie i dynamiczne zmiany, które można różnie opisywać, oceniać i klasyfikować. Wszystkie one dadzą się objąć szerokim pojęciem ery gospodarki opartej na wiedzy, w której ważne miejsce przypada społeczeństwu informacyjnemu, a głównym czynnikiem rozwoju gospodarczego staje się kapitał ludzki. Skłania to do podejmowania badań relacji edukacja – gospodarka, gdyż opóźnienie edukacyjne powoduje opóźniony transfer technologii, a dalej negatywnie wpływa na rozwój gospodarczy.

Badania prowadzone przez Bank Światowy dowodzą, że wzrost poziomu kształcenia pracowników podnosi stopień zarówno absorpcji nowych technologii, jak też poziom zrozumienia nowych rozwiązań technologicznych. W ten sposób edukacja przyczynia się do wzrostu i rozwoju gospodarczego regionów i państw. Wiedza jest stymulatorem nowej ekonomii, a kapitał ludzki, w którym ona tkwi, jest czynnikiem konkurencyjności przedsiębiorstw, regionów i państw. Procesy te nie są obce zjednoczonej Europie, która w ramach Unii Europejskiej (UE) wychodzi im naprzeciw, podejmując określone wyzwania w ramach strategii rozwojowych.

Opracowanie to ma na celu przybliżenie założeń Strategii Lizbońskiej oraz strategii Europa 2020, która jest jej poszerzoną i udoskonaloną kontynuacją, a także

opisanie pewnych zagadnień z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w UE, któremu wymienione programy sprzyjają.

1. Strategia Lizbońska – główne założenia i cele

Strategia Lizbońska – jak powszechnie wiadomo – była planem rozwoju przyjętym dla UE na szczycie Rady Europejskiej w Lizbonie w 2000 roku dla zharmonizowania działań mających doprowadzić zjednoczoną Europę do konkurencyjności w świecie. Cel główny sformułowany w dokumencie brzmiał następująco: „Unia Europejska powinna stać się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy, gospodarką świata zdolną do trwałego wzrostu gospodarczego i oferującą więcej lepszych miejsc pracy oraz zapewniającą większą spójność społeczną”¹. W tym celu Komisja Europejska zaproponowała dziesięć działań w trzech obszarach. Oto one:

Obszar I. Uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy poprzez:

- rozwój i poprawę infrastruktury europejskiej ze szczególnym zwróceniem uwagi na zaawansowane potrzeby technologiczne,
- rozwój i pogłębianie rynku wewnętrznego,
- poprawę regulacji na poziomie europejskim i narodowym,
- zagwarantowanie gospodarki otwartej i jednakowych warunków konkurencji wewnątrz i na zewnątrz Europy;

Obszar II. Wiedza i innowacyjność dla wzrostu poprzez:

- wzrost i poprawę inwestycji w badania naukowe i rozwój,
- ułatwienia dla innowacyjności i zrównoważone korzystanie z zasobów,
- wsparcie dla utworzenia silnej europejskiej bazy przemysłowej;

Obszar III. Tworzenie miejsc pracy poprzez:

- zachęty do podejmowania zatrudnienia i unowocześnianie systemów zabezpieczenia społecznego,
- wzrost adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw oraz zwiększanie elastyczności rynków pracy,
- zachęty do podejmowania działań w zakresie pogłębiania umiejętności, wiedzy i wzbogacania kapitału ludzkiego^{2,3}.

¹ www.mue.com.pl; <http://www.pfsl.pl> – Polskie Forum Strategii Lizbońskiej.

² Opracowano na podstawie: J. Szomburg, *Strategia Lizbońska szansą dla Europy*, w: *Biała księga*, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej, Gdańsk–Warszawa 2003, s. 11 i nast.

³ *Strategia Lizbońska*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, [http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/E47981D8B0655EA1C125711D003DD1D/\\$file/strategia_lisbonska.pdf](http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/E47981D8B0655EA1C125711D003DD1D/$file/strategia_lisbonska.pdf) (9.05.2010).

Realizowanie powyższych przedsięwzięć wymagało działań na różnych frontach, rynku wewnętrznym, tworzenia społeczeństwa informacyjnego, badań naukowych, edukacji, strukturalnych reform ekonomicznych i innych posunięć makroekonomicznych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i stabilności finansów publicznych. Działania powyższe są ze sobą powiązane, bo np. stabilne finanse publiczne wspomagają wzrost gospodarczy, a więc i tworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszenie bezrobocia ogranicza koszty ubezpieczeń socjalnych, a to z kolei poprawia stan finansów publicznych. Strategiczne cele Strategii Lizbońskiej na tych różnych frontach działań zaprezentowane są w tabeli 1.

Realizacja Strategii Lizbońskiej była właściwą drogą, choć wielu założeń nie udało się sfinalizować. W trakcie jej wypełniania zwracano uwagę na problemy i konieczność jej reformowania, co zaowocowało m.in. przyjęciem w 2005 roku tzw. Odnowionej Strategii Lizbońskiej, w której główny nacisk położono na obszar społeczny związany ze zwiększeniem zatrudnienia do poziomu 70%, a wydatków na sferę B+R do 3% PKB. Zmiany po 2005 roku dotyczyły też odpowiedzialności za proces realizacji strategii, czy ma się on odbywać na szczeblu krajowym, wspólnotowym, czy przy zaangażowaniu obydwu stron. Głównym instrumentem finansowym realizacji Strategii Lizbońskiej stały się środki z polityki spójności, a dodatkowo z 7 Programu Ramowego oraz z Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji⁴. Kraje członkowskie zostały zobligowane przez Komisję Europejską (w ramach odnowionej Strategii Lizbońskiej) do przeznaczenia środków głównie na badania naukowe, innowacyjność, społeczeństwo informacyjne i kapitał ludzki. Miało to być 60% z polityki spójności w regionach mniej rozwiniętych i 75% w przypadku pozostałych regionów⁵.

I choć, patrząc z perspektywy kilku lat, nie można jednoznacznie stwierdzić, że Strategia Lizbońska została spełniona w swoich założeniach i celach, to jednak odcisnęła piętno jako plan wzrostu gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy i przede wszystkim wpływu na inwestowanie w sferę B+R, w wiedzę i kapitał społeczny. Jak nigdy dotąd dostrzeżono konieczność obecności nauki w gospodarce i jej praktycznej implementacji.

Zaowocowało to kontynuowaniem działań w powyższych obszarach w strategii Europa 2020, a także powołaniem w Komisji Europejskiej Agendy Cyfrowej i odpowiedzialnego komisarza (Neelie Kroes).

⁴ W latach 2007–2013 środki dla polityki spójności w kwocie ok. 347,41 mld euro stanowiły 35,7% budżetu UE, a 7 Programu Ramowego wynosiły ok. 50 mld euro, zaś Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji – 3,6 mld euro.

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dn. 11 lipca 2006 r. dotyczące przepisów ogólnych Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności uchylające Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999, s. 25.

Tabela 1

Strategiczne cele Strategii Lizbońskiej i ich charakterystyka

Cel strategiczny	Krótką charakterystyka założeń danego celu
Tworzenie miejsc pracy	Cel ten realizowano poprzez wzrost gospodarczy i poprawę konkurencyjności, reformy strukturalne i ograniczenie przeszkód administracyjnych, zamiarem długookresowym było osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 70% (a w okresie krótszym na poziomie 67%), wzrost wskaźnika zatrudnienia kobiet do 60%, a w starszych grupach wiekowych do 50% oraz pogodzenie życia zawodowego z rodzinnym
Rynek wewnętrzny	Miał stać się kluczowym zagadnieniem decydującym o wzroście gospodarczym poprzez usunięcie przeszkód w konkurencji i udostępnienie przedsiębiorstwom na równych prawach dostępu do rynków wszystkich państw członkowskich
Sektor usług finansowych	Sprawny i przejrzysty rynek usług finansowych przyspiesza rozwój gospodarczy dzięki lepszej alokacji kapitału, toteż zgodnie z założeniami strategii przystąpiono do większej integracji rynków finansowych państw UE, a Parlament Europejski przyjął szereg regulacji w tym zakresie, np. dotyczące ujednoczenia wymogów dla emitentów akcji i obligacji, zwiększenia konkurencji między bankami i giełdami w zakresie obsługi transakcji akcjami spółek czy wspólne przepisy zwalczające <i>insider trading</i> oraz manipulacje rynkiem
Środowisko przyjazne przedsiębiorstwom	Chodziło tu głównie o wsparcie sektora MSP, wymianę doświadczeń administracyjnych, usuwanie przeszkód biurokratycznych w tym sektorze, zmniejszenie kosztów zakładania nowych przedsiębiorstw, zwiększenie dostępności do funduszy strukturalnych zwłaszcza w zakresie prac naukowo-badawczych i innowacyjności
Społeczeństwo informacyjne	Założenia tego celu i ich wypełnianie miały pomóc w przekształceniu gospodarki w gospodarkę opartą na wiedzy i stworzyć miejsca pracy w sektorach o znacznym potencjale wzrostu (w tym zakresie osiągnięcia są znaczne i będą one treścią rozważań dalszej części opracowania)
Wyważona polityka makroekonomiczna	Cel ten oznacza równowagę instrumentów ekonomicznych pozwalających osiągnąć wzrost, chodziło m.in. o niezależność Europejskiego Banku Centralnego, stabilność cen, przestrzeganie deficytu budżetowego i długu publicznego. Sukcesem na tym polu było przyjęcie do realizacji Paktu na rzecz Stabilności i Wzrostu
Badania naukowe i edukacja	W ramach tego celu przyjęto założenie realizacyjne, iż inwestowanie w ludzi oraz budowa aktywnego i dynamicznego państwa dobrobytu są podstawą gospodarki opartej na wiedzy. Postawiono krajom członkowskim wymóg zwiększenia inwestycji w naukę i zasoby ludzkie oraz podwyższanie kwalifikacji, które dają szansę wzrostu zatrudnienia, a także zmniejszenie odsetka ludzi młodych przerywających podwyższanie kwalifikacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Greta, *Transborder Cooperation, Euroregion and EU Regional Policy in the Context of Lisbon Strategy (Selected Examples of Polish Euroregions)*, Technical University of Lodz, Lodz 2008, s. 74–77; <http://www.cie.gov.pl> – Centrum Informacji Europejskiej.

2. Strategia Europa 2020 – główne założenia i cele

Ocena Strategii Lizbońskiej i praktycznych jej osiągnięć spowodowała wyciągnięcie pewnych wniosków co do dalszej drogi rozwojowej Europy. Rzeczą bezsporną jest, że zjednoczona Europa potrzebuje spójności społecznej gospodarczej i terytorialnej, które wyznaczą „nową ekonomię” dla starego kontynentu. Podkreślał

to m.in. przewodniczący Komisji Europejskiej Jose Manuel Barroso: „Strategia pokazuje, że Europa może się rozwijać w sposób inteligentny i zrównoważony (...) i określić kierunek rozwoju naszych społeczeństw”⁶.

Z kolei na pierwszym posiedzeniu Parlamentu Europejskiego po przerwie wakacyjnej w przemówieniu wygłoszonym 7 września 2010 roku przewodniczący J.M. Barroso sformułował wyzwania dla Europy:

- rozwiązywanie problemów związanych z kryzysem i zarządzaniem gospodarczym,
- wzrost zatrudnienia, inwestowanie w wiedzę i realizacja założeń strategii Europa 2020,
- budowanie przestrzeni sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa,
- nowoczesny budżet dla UE uwzględniający wyzwania gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego,
- zapewnienie zjednoczonej Europie wiodącej pozycji na arenie światowej⁷.

Wśród nich zwraca uwagę problem włączenia wiedzy, nauki i kapitału społecznego do czynników wzrostu i rozwoju gospodarczego, czyli wyzwania podkreślane również w poprzedniej strategii, która nie była tylko koncertem niespełnionych życzeń. Obecnie realizowana strategia Europa 2020 podjęła wyzwania poprzedniej strategii i jest aktualnym programem działania dla Europy. Ogólny obraz obszarów i celów strategii Europa 2020 został przedstawiony w tabeli 2.

Strategia Europa 2020 ukierunkowana została na realizację tzw. 3×R, trzech rozwójów: inteligentnego, zrównoważonego i integracji społecznej. Rozwój inteligentny to rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, czyli łączący spójność gospodarczą i społeczną, a w rezultacie podporządkowany spójności terytorialnej. Rozwój zrównoważony dotyczy gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, co w rezultacie również prowadzi do spójności terytorialnej. Rozwój sprzyjający integracji społecznej (włączeniu społecznemu) wspiera gospodarkę o wysokim poziomie zatrudnienia zapewniającą spójność społeczno-gospodarczą, a tym samym terytorialną. W rezultacie więc 3×R dla UE oznacza spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną, która jest domeną polityki regionalnej UE, polityk sektorowych oraz jest wpisana w filozofię trwania i pogłębiania integracji decydując o jej harmonijnym rozwoju i skutecznie opierającej się kryzysowi, zwłaszcza unii walutowej. Bowiem unia gospodarcza rozwija się nadal, ale niewątpliwie potrzebuje równowagi budżetowej, stabilnego i silnego sektora finansowego oraz przejrzystości sektora bankowego. Zdrowe finanse publiczne stanowią środek do celu, jakim jest wzrost gospodarczy zapewniający więcej miejsc pracy i pełne wykorzystanie wiedzy w gospo-

⁶ *Komunikat Komisji Europejskiej, Europa 2020*, Bruksela 3.03.2010.

⁷ Opracowano na podstawie przemówienia J.M. Barroso z dnia 7.09.2010 r. z materiałów Parlamentu Europejskiego za pośrednictwem www.mue.com.pl *Orędzie o stanie Unii Europejskiej*.

darce. A zatem jesteśmy w założeniach strategii Europa 2020: „nasza reakcja na kryzys pokazała, że jesteśmy dużo bardziej skuteczni, jeżeli działamy wspólnie. Udowodniliśmy to wspólnymi działaniami na rzecz stabilizacji systemu bankowego i przyjmując Europejski Plan Naprawy Gospodarczej. W dzisiejszym zglobalizowanym świecie żaden kraj nie jest w stanie skutecznie przewycięzać trudności w pojedynkę”⁸.

Tabela 2

Filary i cele strategii Europa 2020

Filar Europy 2020	Treść filara	Postawione do realizacji cele w poszczególnych filarach
I Rozwój inteligentny	– zwiększenie roli edukacji, wiedzy, innowacji i społeczeństwa cyfrowego	– wzrost do 40% liczby osób kończących studia, a ograniczenie do 10% liczby osób przedwcześnie kończących naukę, – poprawa jakości kształcenia w kierunku społeczeństwa cyfrowego
II Rozwój zrównoważony	– efektywne wykorzystanie zasobów przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności	– przeznaczenie 3% PKB na badania i rozwój, – 20% redukcja emisji CO ₂ , – oszczędność energii oraz zwiększenie o 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu
III Rozwój sprzyjający integracji społecznej	– zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem	– osiągnięcia w UE wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%, – skuteczniejsza integracja legalnych imigrantów, – zmniejszenie w skali UE o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem, – propagowanie włączenia społecznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Komunikatu Komisji Europejskiej *Europa 2020...*, s. 6 (tekst po ang.).

Upracticznienie strategii Europa 2020 wiąże się z realizacją programów w ramach rozwoju inteligentnego, zrównoważonego i integracji społecznej. Prezentację tychże programów zawarto w tabeli 3.

⁸ Komunikat Komisji Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela 03.03.2010, s. 9 (tekst angielski)

Tabela 3

Programy realizacyjne 3×R

Inteligentny rozwój	Zrównoważony rozwój	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu
Unia innowacji – poprawa warunków dostępu do finansowania innowacji. Cel: wzrost inwestycji opartych na nowych technologiach	Europa efektywnie korzystająca z zasobów – wzrost gospodarczy niepsujący środowiska naturalnego. Cel: zwiększenie źródeł odnawialnych, poprawa wykorzystania energii, modernizacja transportu	Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia – modernizacja rynków pracy. Cel: zwiększenie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, podnoszenie współczynnika aktywności zawodowej
Młodzież w drodze – poprawa systemu edukacji. Cel: lepsza kadra, podnoszenie poziomu edukacji		Europejski program walki z ubóstwem – zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej. Cel: szeroko dostępne korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, godne życie dla osób ubogich i wykluczonych społecznie oraz ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym
Społeczeństwo cyfrowe – Internet dla wszystkich. Cel: gospodarka online	Polityka przemysłowa w erze globalizacji – poprawa otoczenia biznesu. Cel: łatwiejsze rozwiązania w odniesieniu do MSP	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Komunikatu Komisji Europejskiej, *Europa 2020...*

Wszystkie te programy służą do realizacji celów przyjętych przez Komisję Europejską i nadających kierunek zmian w Europie, a są to: zatrudnienie, badania i innowacje, zmiany klimatyczne, energia oraz walka z ubóstwem. Opiniowanie tych programów przez polityków unijnych i ekspertów społeczno-gospodarczych dowodzi, że ze wszystkimi nimi wiąże się olbrzymie nadzieje, dając priorytet:

- „Unii innowacji”, co poprawi dostęp do finansowania badań i innowacji niezbędnych dla wzrostu gospodarczego;
- „Młodzieży w drodze” w powiązaniu ze „Społeczeństwem informacyjnym”, które poprawią wyniki kształcenia i wejścia młodzieży na rynek pracy, a zarazem wyjdą naprzeciw kolejnym programom, tj. Programowi na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejskiemu programowi walki z ubóstwem⁹.

⁹ Opracowanie własne na podstawie Komunikatu Komisji Europejskiej, *Europa 2020...*

Tabela 4

Cele Europejskiej Agencji Cyfrowej

Cel Agencji	Kluczowe działania
Stworzenie jednolitego rynku cyfrowego	<ul style="list-style-type: none"> – pobudzenie działalności gospodarczej związanej z pobieraniem plików muzycznych; – przejście na płatność jednolitego rynku cyfrowego; – wspieranie prywatnego i publicznego handlu elektronicznego, modernizacja przepisów dotyczących podpisów elektronicznych; – wzmocnienie praw obywateli i zwiększenie ich zaufania przez aktualizację ram prawnych dotyczących ochrony danych w UE
Poprawa warunków ramowych dla interoperacyjności między produktami i usługami technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie środków prawnych w celu zreformowania przepisów dotyczących wdrożenia norm TIK, aby umożliwić stosowanie norm TIK opracowanych przez niektóre fora i konsorcja
Zwiększenie zaufania do Internetu i bezpieczeństwa prowadzonych w nim operacji, szybki i bardzo szybki dostęp do Internetu	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie europejskiego systemu szybkiego reagowania na ataki cybernetyczne obejmujące sieć zespołów ds. reagowania kryzysowego w dziedzinie informatycznej, wzmocnienie roli Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji; – zaproponowanie i wprowadzenie bardziej rygorystycznych przepisów w zakresie zwalczania ataków cybernetycznych na systemy informatyczne oraz wprowadzenie przepisów powiązanych dotyczących jurysdykcji w cyberprzestrzeni na szczeblu europejskim i międzynarodowym; – współpraca z krajami członkowskimi na temat nauczania w szkołach odnośnie do bezpieczeństwa w Internecie; – zapewnienie dostępu Europejczykom do szerokopasmowego Internetu, tzn. założenie, aby do 2020 roku wszyscy mieli dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s i przynajmniej połowa europejskich gospodarstw domowych – dostęp do przepustowości przekraczającej 100 M/s
Wzrost nakładów na badania i rozwój	<ul style="list-style-type: none"> – pobudzenie inwestycji prywatnych przez partnerstwo publiczno-prywatne, za pomocą funduszy strukturalnych na badania i innowacje oraz utrzymując tempo 20-procentowego rocznego wzrostu budżetu TIK na badania i innowacje
Wzmocnienie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i e-integracja	<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnienie niedoboru w zakresie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych jako priorytet dla Europejskiego Funduszu Społecznego; – zwiększenie podaży i popytu na umiejętności z dziedziny TIK na rynku pracy, w tym opracowanie narzędzi służących do określania kompetencji specjalistów i użytkowników TIK, tak aby firmy, szukając takich specjalistów, mogły łatwo ocenić ich umiejętności
Korzyści TIK dla społeczeństwa w celu sprostania m.in. takim wyzwaniom jak: zmiana klimatu, wzrost kosztów leczenia i starzenie się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wiodąca rola TIK w prowadzeniu sprawozdawczości dotyczącej emisji gazów cieplarnianych, przyjęcie wspólnej metodyki dla energochołnych sektorów; – uruchomienie działań pilotażowych umożliwiających Europejczykom bezpieczny dostęp przez Internet do swoich danych medycznych; – zwiększenie bezpieczeństwa i pomocy medycznej dla Europejczyków w nagłych wypadkach za granicą, m.in. przez określenie minimalnego zestawu informacji; – poprawa dostępu przez Internet do bogactwa kulturowego dziedzictwa europejskiego przez zrównoważony model finansowania unijnej cyfrowej biblioteki publicznej Europeana oraz cyfryzację europejskich dzieł kultury; – zagwarantowanie, aby e-administracja była codziennym udogodnieniem dla Europejczyków i przedsiębiorstw europejskich przez uruchomienie wspólnego wykazu usług transgranicznych, które umożliwiają przedsiębiorstwom i obywatelom niezależne funkcjonowanie lub działalność w całej UE, także utworzenie wzajemnego uznawania tożsamości elektronicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.mue.com.pl – Europejska Agencja Cyfrowa; *Badania naukowe. Polityka i działanie UE, Komisja Europejska. Społeczeństwo informacyjne*, http://ec.europa.eu/information_society/nav/nav_res/index_pl.htm

Ważnym celem strategii Europa 2020 jest zrównoważona przyszłość cyfrowa i maksymalne wykorzystanie możliwości technologii informacyjno-

komunikacyjnych. Europa powinna wytworzyć samonapędzający się proces, w którym właśnie TIK będą stymulowały gospodarkę. Gwarantem sukcesu jest udostępnienie w pozbawionym granic środowisku internetowym atrakcyjnych usług. Zamierzeniem tym służy powołanie Europejskiej Agendy Cyfrowej. Agenda ta określa obszary, na których Europa powinna skoncentrować swoje wysiłki, aby uruchomić samonapędzający się proces. Główne cele Agendy zostały syntetycznie zilustrowane w tabeli 4.

Osiągnięcie celów strategii Europa 2020 jest dziś niemożliwe bez osiągnięcia celów Europejskiej Agendy Cyfrowej, zwłaszcza w płaszczyźnie e-integracji, kiedy Internet stał się integralną częścią życia codziennego. Ponad połowa Europejczyków (250 mln) codziennie korzysta z Internetu, ale około 30% (150 mln) nigdy nie korzystało z sieci¹⁰. Jest to grupa osób w wieku od 65 do 75 lat o niskich dochodach, bezrobotnych i gorzej wykształconych. Ponadto Europa cierpi na nasilający się niedobór wykwalifikowanych pracowników w branży informatycznej i do 2015 roku może jej zabraknąć wykwalifikowanych pracowników do obsadzania aż 700 000 miejsc pracy w sektorze informatycznym. Braki te powodują, że wielu obywateli nie ma dostępu do cyfrowego społeczeństwa, niewykorzystany jest wkład TIK do wzrostu produktywności, a tym samym nie w pełni urzeczywistnia się w praktyce gospodarka oparta na wiedzy. UE pozostaje wciąż na pozycji doganiającej konkurencyjną gospodarkę USA, a jedynie 1% Europejczyków ma dostęp do szybkich sieci światłowodowych, podczas gdy w Japonii – 12%, a w Korei Południowej – 15%¹¹.

Podsumowanie

Powołanie do życia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (traktat rzymski – 1957 rok) miało na celu stworzenie obszaru gospodarczego, który mógłby konkurować z najbardziej dynamicznie rozwijającymi się gospodarkami świata. Dla państw członkowskich integracja europejska okazała się źródłem dobrobytu i sukcesu gospodarczego, ale obecnie istnieje konieczność ponownego przemyślenia podstaw, na których opiera się gospodarka UE oraz scenariuszy rozwojowych. Związane jest to z problemami wewnątrzunijnymi (np. spowolnienie tempa rozwoju gospodarczego, wysoki poziom bezrobocia, bariery strukturalne dla wzrostu gospodarczego), jak też z nowymi wyzwaniami związanymi z globalizacją i rosnącą konkurencyjnością innych gospodarek światowych. UE nie jest tylko biernym widzem sceny międzynarodowej, ale musi aktywnie włączać się w tworzenie i realizację tej

¹⁰ Powyższe informacje liczbowe zaczerpnięto z Eurostatu, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> – Eurostat.

¹¹ *Ibidem*.

sceny. Stąd też efektem licznych dyskusji było opracowanie i przyjęcie do realizacji różnych programów rozwojowych – Strategii Lizbońskiej i Europa 2020. Służą one do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, dzięki której można mówić o sukcesie pogłębiania integracji, budowaniu gospodarki opartej na wiedzy, której podstawą jest społeczeństwo informacyjne.

Literatura

1. *Badania naukowe. Polityka i działanie UE, Komisja Europejska. Społeczeństwo informacyjne.*
2. *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społeczeństwa*, Bruksela 3.03.2010.
3. Greta M., *Transborder Cooperation, Euroregion and EU Regional Policy in the Context of Lisbon Strategy (Selected Examples of Polish Euroregions)*, Technical University of Lodz, Lodz 2008.
4. http://ec.europa.eu/information_society/nav/nav_res/index_pl.htm
5. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
6. <http://www.cie.gov.pl>
7. [http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/E47981D8B0655EA1C125711D003DD1D/\\$file/strategia_lizbonska.pdf](http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/E47981D8B0655EA1C125711D003DD1D/$file/strategia_lizbonska.pdf)
8. <http://www.pfsl.pl>
9. Komunikat Komisji Europejskiej, *Europa 2020*, Bruksela 3.03.2010.
10. Komunikat Komisji Europejskiej, *Strategia Europa 2020*, Bruksela 3.03.2012.
11. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dn. 11 lipca 2006 r. dotyczące ogólnych Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności uchylające Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999.
12. *Strategia Lizbońska*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych.
13. Szomburg J., *Strategia Lizbońska szansą dla Europy*, w: *Biała księga, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej*, Gdańsk–Warszawa 2003.
14. www.mue.com.pl

**LISBON STRATEGY AND EUROPE 2020 IN FACE OF THE CHALLENGES
OF INFORMATION SOCIETY AND KNOWLEDGE-BASED ECONOMY****Summary**

This paper deals with the main assumptions and goals of the two development programmes enabling the European Union the stimulation of economic growth to become the competitive region in the world economy. The way to success is the investment in knowledge, human capital and so called information society, which is a cornerstone of the knowledge-based economy. The European Union decided to designate a substantial part of the structural funds for the achievement of Europe 2020 goals, mostly for research and development and innovation activities. They support the social, economic and territorial cohesion of the UE and aid to build knowledge-based economy and information society.

Translated by Marianna Greta, Krzysztof Lewandowski, Ewa Tomczak